

BRFK ÁLLAMBIZTONSÁGI SZERV
III/A ALOSZTÁLY"SZIGORUAN TITKOS!"
/selejtezésig/

Minősítés: 221-64/219/89.

1.
.....sz. pld.B-40-16-11-78/1-140/95
sz. írat alapján
199.. 1999-04-30 hó nap
Parg

NAPI OPERATIV INFORMÁCIÓS JELENTÉS

Budapest, 1989. december 12. /219/

III-D

Törítés folyamatban!
Herczeg Miklós

1./

ASZA

A BME Zöld Kör, az ELTE Természetvédelmi Klub, az MDF Budapesti Környezetvédelmi Csoportja és a KOKO Eszperantista Természetvédők Magyarországi Szekciója 1989. december 11-én 15.00 órától tiltakozó demonstrációt szervezett a főváros nagyfokú levegőszennyezettsége ellen.

A jelzett időre kb. 80-100 fő gyűlt össze az V., József nádor téren a Pénzügyminisztérium előtt. Két beszéd hangzott el, melyben tájékoztatást adtak a főváros levegőszennyezettségéről, a tarthatatlan helyzetért a kormányzati szerveket tették felelőssé. Követelték, hogy a kormány, illetve a pénzügyi tárca több pénz fordítson a költségvetésből a környezetvédelemre. Követeléseiket tartalmazó petíciójukat a Pénzügyminisztérium képviselőjének átadták.

15.30 órakor kb. 50-60 fő átvonult a Szociális és Egészségügyi Minisztérium elé, ahol Nagy Ágnes - FIDESZ II. ker. tagcsoport vezetője - felolvasta a Csehák Juditnak benyújtandó petíció szövegét. Követelte a jobb levegő elérése érdekében szorgalmazza az ólommentes üzemanyaggal hajtott gépjárművek nagyobb arányú behozatalát.

A petíció átadását követően 16.00 órakor átvonultak a Kereskedelmi Minisztérium elé. Itt is tiltakozó nyilatkozat átadására került sor. A rendezvény 16.30 órakor fejeződött be. A hangosítást Kovács Ádám gépkocsijával oldották meg.

A felvonulás ideje alatt a mellékelt röpcédulákat osztogatták, transzparenseik szövege az alábbi volt:

- Tiszta vizet a Dunába, Unokáink is szivni fogják, Zöld Párt, REFLEX Környezetvédő Egyesület Győr, FREON szendvicsemberek, akik csontvázat hordtak magukon. Több résztvevő SZDSZ zászlóval vonult fel.

45-78/8-219/89.

A rendezvény ideje alatt rendkívüli esemény nem történt, rendőri intézkedésre nem került sor. A demonstráció alatt terjesztett propagandaanyagokat az EE 18-09 frszú Polski fiat személygépkocsival szállították a helyszínre, melynek tulajdonosa **Dr. Juhászné Halász Judit** /Bp. 1953. Hoffmann Rozália/ Bp. XIII., Tomori u. 23. sz. alatti lakos.

Intézkedés:

Tájékoztatjuk a BM III/III. Csoportfőnökséget.

Bozsikné Báránys Krisztina
Bozsikné Báránys Krisztina r.fhdgy.
alosztályvezető

L á t t a m :

Stefán Géza
Dr. Stefán Géza/r. ezredes
főkapitányhelyettes

Készült: 7 pld.-ban
Kapja : 1.sz.pld. BM ÁB Minh. Titk.
Felterj: 2.sz.pld. Főkapitány Et.-nak
3.sz.pld. III/II-1. O.
4.sz.pld. III/II-2. O.
5.sz.pld. III/III. O.
6.sz.pld. III/I Alo.
7.sz.pld. irattár

G.: Bné

Melléklet: 6 lap

Budapest, 1989-12-11

Herczeg Miklós

dr. Csehák Judit miniszterasszony részére

Szociális és Egészségügyi Minisztérium

Budapest

Tisztelt Miniszterasszony!

Hazánkban évek óta fokozatosan csökken a születéskor várható átlagos élettartam. Jelenleg e tekintetben Európában az utolsó helyet foglaljuk el. Jelentősen romlott a lakosság egészségi állapota, egyre több a megbetegedés.

Néhány jellemző adat: az elmúlt harminc évben a légzőszervi rosszindulatú daganatok száma több mint háromszorosára, a bőrrák előfordulása mintegy kétszeresére növekedett; 1975 és 1986 között az asztmás megbetegedések száma nyolcszorosára, az idült hörghuruté 2,4-szeresére emelkedett.

Ennek a drámai helyzetnek a kialakulásáért az egészségügyi tárcát súlyos felelősség terheli. Annak ellenére, hogy mind a hazai adatok, mind a külföldről jövő információk rámutattak a lakosság egészségi állapotának egyre gyorsuló romlására és egyúttal annak valószínűsíthető okaira is, az egészségügyi tárca gyakorlatilag semmit sem tett a lakosság tájékoztatása és a megelőzés érdekében.

Sajnos ez nemcsak a múltra vonatkozik: jelenleg sem könnyű a lakosság egészségi állapotára vonatkozó részletes helyi adatokhoz hozzájutni és a környezeti ártalmakkal kapcsolatos megbízható információkat megszerezni. Az egészségügyi tárca továbbra is inkább leplezni igyekszik a lakosság egészségét károsító tevékenységeket, mintsem hogy határozottan fellépjen ellenük.

Mindennek jellegzetes példája a korszerűtlen gépkocsik importja. Az egészségügyi vezetés jól tudta, hogy ezek a járművek nagy töménységben bocsátanak ki olyan szennyező anyagokat, amelyeket még a hazai egészségügyi normák sem engedélyeznek. Többek között olyan rákkeltő szénhidrogéneket, amelyek káros hatását - a Semmelweis Orvostudományi Egyetem Biológiai Intézetében elvégzett kutatások szerint - minden bizonnyal még az elkövetkező nemzedékek is megismerik. Nem véletlen tehát, hogy hazánk kivételével már évek óta egyetlen ország sem importál kétütemű gépkocsit az NDK-ból. Ennek ellenére Magyarországra a kétütemű gépjárművek százezreit hozták be - az Egészségügyi Minisztérium jóváhagyásával.

Követeljük, hogy a Szociális és Egészségügyi Minisztérium akadályozza meg a különösen környezetszennyező kétütemű gépkocsik további importját.

Még egy példa az egészségügyi tárca bűnösen felelőtlen hozzáállására: 1989. márciusában a Fővárosi KÖJAL és az Országos Közegészségügyi Intézet megvizsgálta a Mártírok útján lakó 2-3 éves gyermekek vizeletét, és megállapította, hogy 88 százalékuknál az ólomtartalom meghaladta a gyermekeknél megengedhető maximális értéket - 52 százalékuknál pedig a felnőtt ipari munkás részére megengedhető szintet is! Ezeket az adatokat nem hozták nyilvánosságra, és gyakorlatilag semmilyen intézkedést nem tettek a tragikus helyzet megváltoztatására.

Minden embernek joga, hogy tudjon a rá leselkedő veszélyekről és azok elhárításának lehetséges módjairól. Ezért követeljük, hogy a lakosság egészségi állapotával és a környezeti ártalmakkal kapcsolatos adatokat - beleértve a megengedett egészségügyi normákat - közérthető módon hozzák nyilvánosságra, összehasonlítva azokat a vonatkozó külföldi adatokkal. Kezddenek széles körű felvilágosító kampányt a lakosság tájékoztatására!

Haladéktalanul tegyenek intézkedéseket az érvényes egészségügyi normák betartására, illetve betartatására az egész ország területén, elsősorban a sűrűn lakott területeken!

Tisztelettel:

A „LEVEGŐ” MUNKACSOPORT

(A „Levegő” munkacsoportban a következő szervezetek képviselői vesznek részt: BME Zöld Kör, KOKO Eszperantista Természetvédők, ELTE Természetvédelmi Klub, Magyarországi Zöld Párt, MDF Budapesti Környezetvédő Csoport, SZDSZ Zöldek, TDDSZ Környezetvédő Csoport, Mártírok útjai Környezetvédelmi Egyesület, Talento Alapítvány)

Postacím: BME Zöld Kör, 1117 Budapest, Stoczek u. 5-7.
Talento Alapítvány, 2041 Budaörs, Pf. 50.
Telefonok: Csikor Zsolt (BME Zöld Kör) 133-0015
György Lajos (ETK) 162-0625
Lukács András (Talento) 173-3008
Nagy Ágnes (SZDSZ) 115-1132
Szommer Ferenc (MDF) 137-6910

TISZTÁBB LEVEGŐT!

Tudod-e, hogy mit lélegzel be nap mint nap a városban?

- Szénmonoxidot, amely szív- és érrendszeri, valamint légzőszervi panaszokat, fáradtságot, fejfájást okoz, s megnöveli a szívinfarktus valószínűségét.
- Nitrogénoxidokat, kén-dioxidot és ózont, amelyek erősen izgatják a nyálkahártyákat, gyakoribbá teszik a légzőszervi megbetegedéseket (például az idült hörghurutot, amely tüdőrák előtti állapot lehet).
- Szénhidrogéneket, amelyek részben korom formájában, részben apró por-szemcsékhez tapadva a légutakba jutnak, s csökkentik a szervezet védekezőképességét; közülük számos erősen rákkeltő.
- Ólmot, amely felhalmozódik a szervezetben, károsítja a májat, a vesét, a vérképződést. A forgalmas utak mentén lakók vérében — főleg a gyermekeikében — a megengedhetőnél jóval magasabb az ólomtartalom. Ennek következtében ezeknek a gyerekeknek a koncentráló képessége, reakciókészsége, szellemi fejlődése elmarad az egészségesebb környezetben élő társaikétól.

Természetesen mindezek a tényezők nem külön-külön, hanem **egymás hatását megsokszorozva** hatnak mindannyiunkra. Különösen sebezhető a gyerekek: ha szennyezett környezetben nőnek fel, akkor csökkent eséllyel indulnak az életnek — légzőrendszerük érzékenyebb lesz a későbbi károsító hatásokra, betegségekre, fertőzésekre is; gyakran elmaradnak a fejlődésben.

A szennyezett levegő tönkreteszi a természetet, rongálja az épületeket és egyéb létesítményeket, komoly gazdasági károkat is okozva (például: ingatlanok értékcsökkenése).

A levegő szennyezését (és az ugyancsak egészségkárosító zajt) nagyrészt a gépjárművek okozzák.

**MINDEZT TÚRNÜNK TELJESEN FELESLEGES
ÉS ÉRTELMETLEN!**

LÉTEZIK ELFOGADHATÓ MEGOLDÁS!

Forrás:

Mit tegyünk, hogy egészségesebb környezetben élhessünk?

Munkacsoportunk — elismert szakemberek közreműködésével — összegyűjtötte azokat a javaslatokat, amelyek megvalósításával viszonylag rövid időn belül jelentősen csökkenhetne a gépjárművek környezetszennyezése. A javasolt intézkedéseknek általában nincs komolyabb gazdasági vagy műszaki akadálya, azonban az illetékes kormányzati szervek érdektelensége (vagy kimondott ellenérdekeltsége), szűklátókörűsége és tehetetlensége miatt eddig nem kerültek bevezetésre.

- Számos olyan hazai és külföldi találmány létezik, amely a gépkocsikra felszerelve lényegesen csökkenti azok szennyezőanyag-kibocsátását, egyes esetekben pedig a zajt is. Áruk általában töredéke egy gépkocsi árának, sőt alkalmazásuk nemegyszer számottevő üzemanyag-megtakarítással jár. (Talán ezért is olyan nehéz a hivatalos szervek támogatását megnyerni a széleskörű bevezetésükhöz: az állami költségvetés évente 28 milliárd forint bevételhez jut a személygépkocsik részére eladott benzinből. Így inkább szemet hunynak a lakosság egészségének egyre gyorsuló romlása és a nemzet vagyonának pusztulása felett...)

- A tömegközlekedés egyre romlik és egyre többet kell érte fizetnünk. Ezért (is) járnak sokan személyautóval a városban. Pedig külföldi számítások azt mutatják, hogy a városoknak és ezen belül a tömegközlekedési vállalatoknak is előnyösebb, ha növekszik a tömegközlekedési eszközökön utazók aránya. Ez megfelelő okos propagandával és ésszerű intézkedésekkel Budapesten is megvalósítható!

Az itt említett és sok más javaslatunk (amelyekről minden érdeklődőnek szívesen adunk részletes felvilágosítást) csak széleskörű támogatással valósulhat meg. — A nemzetközi tapasztalatok is azt bizonyítják, hogy csak a közvélemény nyomása kényszerítheti a hatóságokat a környezetjavító intézkedések meghozatalára.

Lehetőséged szerint tiltakozz fővárosunk elviselhetetlen levegőszennyezése ellen! Követelj azonnali intézkedéseket alkotmányos jogodnak, az egészség védelmének biztosítására! Írj levelet, telefonálj az újságoknak, rádióknak, tévének; keresd fel országgyűlési képviselődet; tegyél panaszt a helyi tanácsnál, az illetékes minisztériumoknál vagy a népi ellenőrző bizottságoknál!

TŐLED IS FÜGG, HOGY MARAD-E NEKED ÉS GYERMEKEIDNEK ESÉLYE AZ EGÉSZSÉGES ÉLETRE!

A BME Zöld Kör (1111 Budapest, Stoczek u. 5-7.),
a KOKO (Eszperantista Természetvédők)
és az ELTE Természetvédelmi Klub
„Levegő” munkacsoportja

Fk.: Lukács András

SEGÍTSÉG! ÉLNI AKARUNK!

③

- A szemünket csípi, a torkunkat marja, ha elmegy mellettünk egy Wartburg vagy Trabant.
- Budapestet sorra pusztulnak a fák, miközben a nyugat-európai fővárosokban — ahol nagyobb az autóforgalom — vígan zöldelnek.
- Hazánkban az elmúlt húsz évben a rákos megbetegedések száma a Trabantok és Wartburgok számával egyenes arányban nőtt.
- A kétüteműekből dől az elégtelen benzin és olaj, a maró formaldehid és a rákkeltő benzpirén. (Allatkísérleteknél ez utóbbi vegyülettel kenik be azokat a szerveket, amelyeken rosszindulatú daganatot akarnak előidézni.)
- A Trabantok és Wartburgok jóval zajosabbak, mint a négyütemű személyautók. Ez a tény is hozzájárult ahhoz, hogy hazánkban a zaj az elmúlt évtizedekben az egyik legsúlyosabb egészségkárosító tényezővé vált.
- Az NDK által gyártott kétütemű gépkocsik importját a világ legtöbb országában már húsz éve betiltották. Miután 1985-től kezdve Csehszlovákia is beszüntette a Trabantok és Wartburgok importját, Magyarország maradt az egyetlen állam, amely továbbra is behozta ezeket az elavult gépkocsikat.
- A Közlekedési, Hírközlési és Építési Minisztérium, valamint a Környezetvédelmi és Vízgazdálkodási Minisztérium ígéretet tett, hogy 1990-től már hazánkba sem hozzák be ezeket a kétütemű autókat. Ennek ellenére a Kereskedelmi Minisztérium szerződést kötött a kétütemű Trabantok 1990. évi importjára!

Tiltakozunk a már jelenleg is drámai levegőszennyezés további növelése ellen!

- 1990-ben már egyetlen kétütemű gépkocsit se hozzanak be az NDK-ból!
- A már forgalomban lévő kétütemű gépkocsikat lássak el olyan műszaki eszközökkel, amelyek jelentősen csökkentik ezeknek a járműveknek a szennyezőanyag-kibocsátását! Ilyen eszközök léteznek és áruk töredéke egy új személygépkocsi árának. (Egyes eszközök alkalmazása hosszabb távon anyagilag is megterül, mert csökkentik az üzemanyag-fogyasztást.)
- Vessenek ki jelentős adót a gépkocsikra! Azok a gépkocsitulajdonosok, akik megfelelően karbantartják és a környezet védelmét szolgáló eszközökkel látják el járműveiket, részben vagy akár teljes egészében mentesüljenek az ilyen jellegű adóbeírási kötelezettség alól.
- Csak azok a kétütemű Wartburgok üzemelhessenek taxiként, amelyek megfelelő környezetvédelmi berendezésekkel vannak felszerelve.

Budapesti Műszaki Egyetem Zöld Kör, KCKO Eszperantista Természetvédők, ELTE Természetvédelmi Klub, Zöld Párt, MDF Budapesti Környezetvédelmi Csoport, SZDSZ Zöldek, TDDSZ.

Készült a Talento Alapítvány anyagi támogatásával.

F. K. Lukács András
MESZ 89-195

MEGFULLADUNK!

4

TISZTÁBB LEVEGŐT A TÜDÖNKBE!

KIPUFOGÓGÁZ-MENTES JÁTSZÓTEREKET GYERMEKEINKNEKI

Tudja-e, hogy mit lélegzik be nap mint nap, a városban járva?

A szénmonoxid súlyos oxigénhiányt okoz a vérben: ez elsősorban a központi idegrendszert és a szívet károsítja.

A nitrogénoxidok és a kén-dioxid erősen irritálják a nyálkahártyát, növelik a légúti megbetegedéseket.

A szennedrogenek egy része bizonyítottan rákkeltő! Kimutatták, hogy egyes szerves szennyezők és az allergiás asztma között egyenes összefüggés van.

Az ólom felhalmozódik a szervezetben, károsítja a májat, a vesét, a vérképződést. A nagyforgalmú utak mentén lakók, főként a gyermekek vereszen a megengedhetőnél sokkal magasabb az ólomtartalom. Ennek következtében koncentrációséességük, reakciósebességük erősebben csökkenhet a tisztább környezetben élő gyermekeké.

A környezetszennyezés szennyező, irritáló és veszélyes. Egyes szennyező anyagok károsítják a legnagyobb mértékben a szervezetekhez legközelebb álló tüdőbe.

Mit tegyünk, hogy ez a helyzet megváltozzék?

- ▶ Megfelelő okos propagandával, eszementi üvekkel és jó intézkedésekkel növelni kell a tömegközlekedés igénybevevő arányát!
- ▶ Meg kell gyorsítani a környezetkímélő tömegközlekedési eszközök fejlesztését (metró-, villamos- és trolibuszhalozat)!
- ▶ Rendkívül nagy szennyező hatású miatt halacékitalanul meg kell szüntetni a kétütemű autók importját!
- ▶ Mielőbb gyártani (vagy importálni) és széles körben terjesztetni kell az autók szennyezőanyag-kibocsátását mérsekítő modern technikai eszközöket (pl. kipufogógáz-szűrők)!

REFLEX

KÖRNYEZETVÉDŐ
EGYESÜLET
Győr, Téglaút u. 36.
9023

A REFLEX KÖRNYEZETVÉDŐ EGYESÜLET AZ 1989. SZEPTEMBER 2-I "SZMOG-SZEMÁSZ" RENDEZVÉNYÉN A KÖZUTI LÉGSZENNYEZÉS RADIKÁLIS CSÖKKENTÉSE ÉRDEKÉBEN AZ ALÁBBIKBAN FOGLALTA ÖSSZE LEGFONTOSABB KÖVETELÉSEIT :

- az élmontes benzín árának csökkentése, az árusítóhelyek számának növelése
- 1:50 arányú keverék biztosítása minden töltőhelyen a kétütemű járművek részére
- vámkedvezmények biztosítása katalizátorral ellátott gépjárművek behozatalánál
- az üzemanyagfogyasztást ill. szennyezőanyag-kibocsájtást csökkentő műszaki megoldások elterjesztésének anyagi támogatása /kötelezővé tétele/
- a régi sebességhatárok visszaállítása: autópályákon 100 km/h egváb közutakon 80 km/h -a közlekedés biztonsága ill. a NO_x kibocsájtás csökkentésének érdekében
- kifogástalan műszaki állapotú /4 ütemű/ taxi-gépjárműpark üzemeltetése kedvező díjtarifákkal
- gyors, olcsó városi tömegközlekedés biztosítása
- vasúthálózat fejlesztése, vasuti kedvezmények bevezetése a személyforgalomban, kulturált utazási körülményekkel
- megbízható, olcsó áru fuvarozás biztosítása vasuton és vizen
- biztonságos kerékpározás feltételeinek javítása lakott területeken és a közutak mentén
- városi kereskedelmi hálózatok ésszerűsítése, a lakossági igényekhez és vásárlási szokásokhoz igazodva
- gépjárművek szennyezőanyag-kibocsájtásának rendszeresen kötelező ellenőrzése, mérő- és szervizhálózat fejlesztése
- autópálya programok helyett körgyűrűk ill. városi megkerülő utszakaszok építése a kritikus településeknél
- légszennyezésmérő monitoring hálózat kiépítése, az adatok rendszeres közzététele
- szmogriadótervek kidolgozása a veszélyeztetett területekre, azok nyilvánosságra hozása
- különösen veszélyes szállítmányok kitiltása a közuti forgalomból
- a nemzetközi közuti tranzitforgalom /kontingens, súly/ korlátozása az áruszállítványozásban
- belvárosi gyalogoszónák, zöldterületek bővítése
- a meglévő utahálózat rendszeres karbantartása
- a gépjárművek és a benzín fogyasztói árába épített adóbevételek felhasználása a fenti célok támogatására.

A három érintett minisztérium választ azóta nem küldött, érdemi intézkedésre sem ragadtatta magát. Kérjük, csatlakozzatok fenti követeléseinkhez, s azt -szükség esetén- kiegészítve- közös petícióként tegyük le a miniszterek asztalára.

REFLEX
Győr

ÉLNI AKARUNK!

Fővárosunk levegőjének szennyezettsége már az elviselhetetlenségig fokozódott. A szennyezett levegő tönkreteszi egészségünket, pusztítja a természetet, rongálja épületeinket, csökkenti lakásaink értékét.

Mindez nem elkerülhetetlen sorscsapás! A budapesti levegőszennyezés számottevő csökkentésének nincs komolyabb gazdasági vagy műszaki akadálya. Az illetékes hatóságok azonban – amint azt sok külföldi és néhány hazai példa is mutatta – csak a közvélemény határozott nyomására hoznak megfelelő intézkedéseket a környezetszennyezés mérséklésére.

TILTAKOZZUNK EGYÜTT BUDAPEST SÚLYOS ÉS ÉRTELMETLEN LEVEGŐSZENNYEZÉSE ELLEN!

Találkozunk a József nádor téren 1989. december 11-én, hétfőn 15 órakor, s innen megyünk a Honvéd utcáig.

Útvonal: József nádor tér (Pénzügyminisztérium) – József Attila u. – Roosevelt tér – Akadémia u. – Arany János u. (Szociális és Egészségügyi Minisztérium) – Október 6. u. – Szabadság tér (Magyar Televízió) – Honvéd u. (Kereskedelmi Minisztérium).

Feliratokat, maszkokat hozzatok!

Szervezők: BME Zöld Kör (1111 Budapest, Stoczek u. 5-7.)
KOKO Eszperantista Természetvédők (Budaörs, Pf. 50, 2041)
ELTE Természetvédelmi Klub
Zöld Párt
MDF Budapesti Környezetvédelmi Csoport
SZDSZ Zöldek
TDDSZ

Készült a Talento Alapítvány anyagi támogatásával.

Fk.: Lukács András
MESZ 89-194